

Chimonanthus praecox

Nomenclatuur/Etymologie

De botanische naam *Chimonanthus praecox* is afgeleid van het Oudgrieks en Latijn. De geslachtsnaam *Chimonanthus* komt van de Griekse woorden (*cheimōn*) wat 'winter' betekent, en (*anthos*) wat 'bloem' betekent, verwijzend naar de ongewone bloeiperiode in de winter. De soortaanduiding *praecox* is Latijn en betekent 'zeer vroeg', wat ook slaat op de vroege bloei. De Nederlandse namen zijn Winterzoet en Meloenboompje, beide verwijzend naar de zoete, vaak meloenachtige geur van de bloemen.

Taxonomie

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Laurales
- Familie: Calycanthaceae
- Geslacht: *Chimonanthus*
- Soort: *C. praecox*

Foto: Harrie de Vries

Synoniemen

Enkele synoniemen voor *Chimonanthus praecox* zijn: *Beureria praecox* (L.) Kuntze, *Calycanthus praecox* L., *Calycanthus suaveolens* Salisb., *Chimonanthus fragrans* (Loisel.) Lindl., *Chimonanthus grandiflorus* (Lindl.) Steud., *Chimonanthus luteus* (G. Don) Biel., *Meratia fragrans* Loisel. en *Meratia praecox* (L.) Rehder & E.H.Wilson.

Variëteiten en Cultivars

De soort kent enkele variëteiten en gecultiveerde vormen:

- *Chimonanthus praecox* var. *concolor*: Een variëteit met heldergele bloemen zonder het typische purperrode of wijnrode hart.
- *Chimonanthus praecox* 'Grandiflorus': Een cultivar die zich onderscheidt door bijzonder grote bloemen, die dieper geel van kleur zijn met rode vlekken aan de binnenzijde. Deze wordt vaak beschouwd als een variëteit, namelijk *C. praecox* var. *grandiflorus*. De bloemen zijn mogelijk minder sterk geurend dan de soort.
- *Chimonanthus praecox* 'Luteus': Een cultivar met bloemen die een intensere, donker goudgele kleur hebben. Het purperrode hart is afwezig of nauwelijks zichtbaar. Deze wordt ook wel als variëteit beschreven: *C. praecox* var. *luteus*.

Familie

Chimonanthus praecox behoort tot de familie van de Calycanthaceae, ook wel de specerijstruikenfamilie genoemd.

Hoogte

De *Chimonanthus praecox* is een langzaam groeiende, meerstammige struik die na vele jaren kan uitgroeien tot een kleine boom. De uiteindelijke hoogte ligt meestal tussen de 2 en 4 meter, maar kan in optimale omstandigheden en op oudere leeftijd oplopen tot ongeveer 6 meter.

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen zacht- of bleekgeel tot zwavelgeel. Ze hebben een opvallend en kenmerkend purperrood tot wijnrood hart aan de binnenzijde van de binnenste bloemblaadjes (tepalen). Cultivars zoals 'Luteus' hebben uniform goudgele bloemen.

Bladkleur

Het is een bladverliezende heester. De bladeren zijn in de zomer frisgroen, donkergroen en licht glanzend. In de herfst verkleuren ze naar een opvallende gele tint, vaak citroengeel.

Bloeiperiode

De bloeiperiode valt in de winter, vaak van december tot februari of maart, afhankelijk van het klimaat en de weersomstandigheden. De bloemen verschijnen op de kale takken van het vorige groeiseizoen. Na een warme en droge zomer kan de bloei soms al in november beginnen.

Standplaats

De struik gedijt het beste op een zonnige, warme en beschutte plek, bijvoorbeeld tegen een zuidmuur. Een standplaats in lichte schaduw wordt ook verdragen. De grond moet voedzaam, vochthoudend maar goed waterdoorlatend zijn. De plant heeft een voorkeur voor een neutrale tot licht zure bodem, maar is niet erg kieskeurig. Hij verdraagt droogte en hitte redelijk goed.

Herkomst

Chimonanthus praecox is oorspronkelijk afkomstig uit China, waar hij groeit in de bergachtige gebieden tot een hoogte van 3000 meter, met name in provincies als Sichuan, Chongqing, Hunan en Hubei. Hij is lang geleden geïntroduceerd in Japan en in 1766 in Europa (Engeland).

Soort gewas

Het is een heester (struik) die ook als kleine meerstammige boom kan worden gekweekt. Het is een loofverliezend, houtig gewas.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaaien of enten. Vermeerdering uit zaad is mogelijk, maar het kan 5 tot 10 jaar duren voordat de plant bloeit, en de bloemkleur kan variëren. Om de kenmerken van een specifieke cultivar te behouden, moet deze vegetatief worden vermeerderd, vaak door enten op zaailingen. Zaden hebben een harde wand en moeten worden opgeschuurd en geweekt voordat ze worden gezaaid.

Klimaatzone (USDA-zones)

De *Chimonanthus praecox* is een winterharde plant, doorgaans ingedeeld in USDA winterhardheidszone 7 tot 9, maar kan in beschermde situaties ook in zone 6 overleven, met een minimale temperatuur van circa (zone 6a).

Insecten

Door de zeer vroege bloei in de winter is de *Chimonanthus praecox* een belangrijke bron van voedsel (nectar) voor insecten die in de winter actief zijn, zoals vroege bijen en vlinders, op een moment dat er weinig andere bloeiende planten zijn.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Bronvermelding

<https://www.directplant.nl/tuintips/winterzoet/> <https://tuinseizoen.com/meloenboompje-chimonanthus-praecox/>

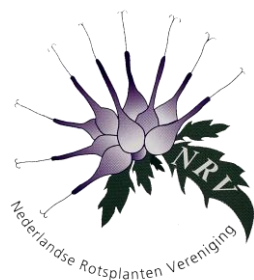
<https://www.vdberk.nl/bomen/chimonanthus-praecox/>

<https://www.vlindertuin-tiel.nl/planten/chipra/>

https://appeltern.nl/nl/tuinadvies/plantenencyclopedie/chimonanthus_praecox_meloenboompje/

<https://www.palmaverde.nl/nl/chimonanthus-praecox-winterzoet.html>

<https://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=278793>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Chimonanthus</i> (Grieks: 'winter', 'bloem'); <i>praecox</i> (Latijn: 'zeer vroeg'). Nederlandse namen: Winterzoet, Meloenboompje.
Taxonomie	Rijk: Plantae, Clade: Magnoliiden, Orde: Laurales, Familie: Calycanthaceae, Geslacht: <i>Chimonanthus</i> , Soort: <i>C. praecox</i> .
Synoniemen	<i>Calycanthus praecox</i> L., <i>Meratia praecox</i> (L.) Rehder & E.H.Wilson, <i>Chimonanthus fragrans</i> (Loisel.) Lindl., <i>Calycanthus suaveolens</i> Salisb., <i>Chimonanthus luteus</i> (G. Don) Biel., e.a.
Variëteiten en Cultivars	<i>C. praecox</i> var. <i>concolor</i> (heldergeel), <i>C. praecox</i> 'Grandiflorus' (grote, dieper gele bloemen), <i>C. praecox</i> 'Luteus' (intens goudgele bloemen).
Familie	Calycanthaceae (Specerijstruikenfamilie).
Hoogte	Meestal 2 tot 4 meter, kan oplopen tot circa 6 meter.
Bloemkleur	Bleekgeel tot zwavelgeel met een purperrood/wijnrood hart (tenzij cultivar als 'Luteus').
Bladkleur	Fris- tot donkergroen in de zomer, verkleurt naar (citroen)geel in de herfst.
Bloeiperiode	Winter, meestal december tot februari/maart (soms al november).
Standplaats	Zonnige, warme en beschutte plek, goed waterdoorlatende, voedzame, neutrale tot licht zure grond.
Herkomst	China (berggebieden van Sichuan, Chongqing, Hunan, Hubei).
Soort gewas	Loofverliezende heester/struik, kan uitgroeien tot kleine meerstammige boom.
Vermeerderingswijze	Door zaaien (langzame bloei) of vegetatief door enten (voor cultivars).
Klimaatzone (USDA-zones)	USDA zones 7 tot 9 (mogelijk 6 in beschermde standplaatsen).
Insecten	Trekt vroege bijen en vlinders aan in de winter.